

Tirgus pārskats

2009. g. 23. – 29. novembris

Neskatoties uz samērā labiem ekonomikas datiem, vairumam riskanto aktīvu nedēļa noslēdzās negatīvi, jo Ķīnas banku plāni piesaistīt kapitālu un AAE piederošās investīciju kompānijas paziņojums par parādsaistību atmaksas kavējumu tirgū izraisa vairākas dienas ilgu kritumu.

Trešdien tirgus satrauca "Dubai World" paziņojums, ka tā meklē iespējas atlikt parādsaistību atmaksu. Piektdienas pēcpusdienas tirdzniecības sesijā akcijas atguvās pēc tam, kad kļuva zināmas analītiķu aplēses, ka "Dubai World" ārvalstu valūtas parāds sastāda nieka 0,05% no Eiropas un ASV banku aktīviem. Noskaņojumu tirgū vēl vairāk uzlaboja AAE centrālās bankas solījums nodrošināt likviditāti valsts vietējām un ārvalstu bankām ar saistību izvietojumu Dubaijā.

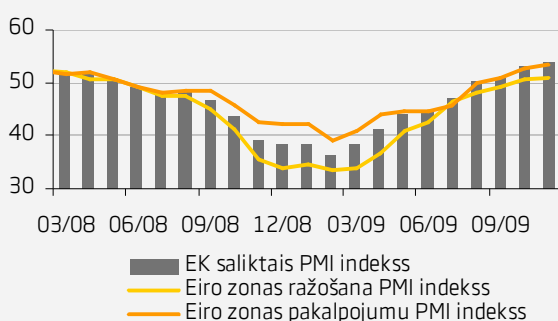
Šķiet, ka tirgū aktīva pārdošana notika pamatā dēļ "Dubai World" atliktajiem parādsaistību maksājumiem un it īpaši dēļ bažām par starptautisko banku saistību izvietojumu Dubaijā, un tas neliecina par pasaules ekonomikas pasliktināšanos. Patiesībā ekonomikas dati pagājušajā nedēļā bija samērā labi. Gan ASV, gan Eiropā dažādi konjunktūras rādītāji sagādāja pozitīvu pārsteigumu. Eiropā iepirkumu vadītāju indeksi, apstieidzot prognozes, liecina par pieaugumu pakalpojumu un ražošanas sektorā (skat. 1.attēlu). Jauno ražošanas pasūtījumu apjoms septembrī pieauga par 1,5%, kas arī bija labāk kā gaidīts.

ASV kļuva zināmi pozitīvi dati par mājokļu pārdošanu – esošo mājokļu pārdošanas apjomi oktobrī palielinājās par 10,1% un jauno mājokļu – par 6,2%. Arī iedzīvotāju tēriņi palielinājās vairāk kā prognozēts. Tai pat laikā cilvēku skaits, kas piesakās bezdarbnieku pabalstam, bija mazāks kā gaidīts. Labus mājokļu pārdošanas apjomus veicina valdības īstenotie mājokļu iegādes stimulēšanas pasākumi, kas ir paplašināti un tiks turpināti arī nākamgad. Tas, ka samazinās atlaišana no darba, liecina par darba tirgus apstākļu uzlabošanu, kas, savukārt, varētu palīdzēt nākamgad uzturēt atlabšanu.

Ekonomikas atlabšanas tempi joprojām nepieņemamas spēkā. ASV ekonomikas izaugsme trešajā ceturksnī izrādījās mazāka kā sākotnēji prognozēts. Ekonomikas apjoms gadā pieauga par 2,8%, privātajam patēriņam pieaugot mazāk kā sākotnēji gaidīts. Oktobrī ilgstoša patēriņa preču pasūtījumu apjoms negaidīti nokritās par 0,6%, kas liecina, ka uzņēmumi baidās no nepārdotu preču uzkrājumiem.

Arī Japānā dati bija samērā labi. Gada izteiksmē oktobrī eksporta apjomu sarukuma temps bija mazāks.

1.grafiks. Eiro zonas PMI indeksi

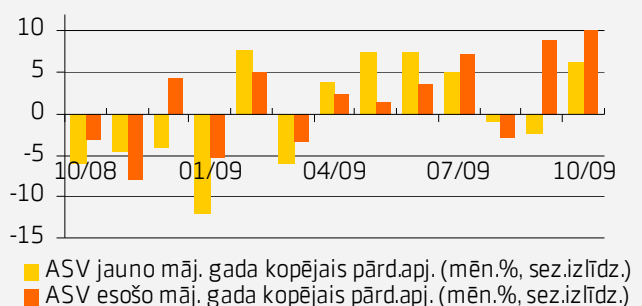
Eksportu veicina spēcīgi stimulēšanas pasākumi pasaulē un augsts pieprasījums no citām Āzijas valstīm. Privātpersonu tēriņi salīdzinājumā ar pagājušo gadu palielinājās par 1,6% un bezdarba līmenis samazinājās no 5,3% līdz 5,1%. Neskatoties uz to, patērētāji izjūt spiedienu, jo algas Japānā joprojām samazinās. Mazumtirdzniecības apjomi oktobrī saruka un ir arī zemāki kā attiecīgajā periodā pērn. Līdz ar to patēriņa cenas oktobrī turpināja kristies, un bija par 2,5% zemākas kā pirms gada. Ja atskaita pārtiku un energoresursus, cenas oktobrī ir samazinājušās par 1,1%.

Pagājušā nedēļa aizsākās uz negatīvas nots, jo Āzijas akciju tirgos, izskanot ziņām, ka piecas lielākās Ķīnas bankas ir banku sektora uzraudzības iestādei iesniegušas provizoriskus plānus piesaistīt kapitālu, sākās aktīva pārdošana. Kapitāla piesaistīšana samazinātu esošo akcionāru akciju vērtību, un tieši tas izraisīja aktīvo pārdošanu. Kreditēšanas pieauguma temps Ķīnā liek daudziem investoriem un analītiķiem satraukties par problemātisko aktīvu nākotni.

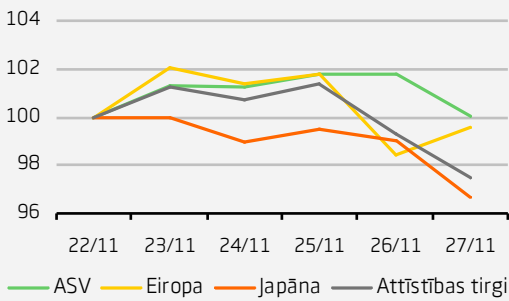
Krievijas tirgus rezultāti bija salīdzinoši slikti pagājušajā nedēļā, jo vairākas valdības un centrālās bankas amatpersonas mēģināja mazināt investoru entuziasmu. Pirmkārt, Krievijas finanšu ministrs Aleksejs Kudrins norādīja, ka pēc šī gada 130% lielā Krievijas akciju cenu kāpuma, akciju tirgos ir izveidojies burbulis. Kā min A.Kudrins, straujo kāpumu pamatā izraisījušas spekulatīvas kapitāla plūsmas. Negatīvi uz tirgu atsaucās arī centrālās bankas amatpersonas izteikums, ka tā, lai saglabātu rubļa vērtību, varētu veikt intervenci valūtas tirgos. Centrālā banka arī par 50 bāzes punktiem samazināja bāzes likmi, nosakot to 9,00% apmērā. Satraukumu tirgos radīja arī Federālā pretmonopola dienests paziņojums, ka tas varētu likt Krievijas naftas uzņēmumiem vietējā tirgū noteikt cenu atbilstoši starptautiskajai tirgus cenai, atskaitot eksporta nodokļus. Pārdošana vietējā tirgū Krievijas naftas uzņēmumiem ir ieņēmumu ar augstu uzceļojumu avots.

Pagājušajā nedēļā apritēja otrs gads, kopš Polijā pastāv Donalda Taska vadītā valdība. Pirms diviem gadiem Tasks Polijai apsolīja strauju ekonomisku attīstību. Tomēr daudzi solījumi, piemēram, veselības aprūpes un darba tirgus reforma, kā arī atalgojuma palielināšana skolotājiem, nav piepildījušies. Šie laiki Polijai nav bijuši viegli, jo Centrāleiropas un Austrumeiropas reģionu kreditēšanas krīze skāra īpaši smagi. Šādā kontekstā Polijas spēja sasniegt pozitīvu IKP pieaugumu 2009.g. vien ir atzinības vērts. Tomēr vairums Polijas iedzīvotāju nevēlas esošās koalīcijas darbības turpināšanos. Koalīcijas reitingi varētu ciest vēl vairāk nākamgad, kad Polijai ir paredzēts uzsākt vērienīgu privatizācijas programmu.

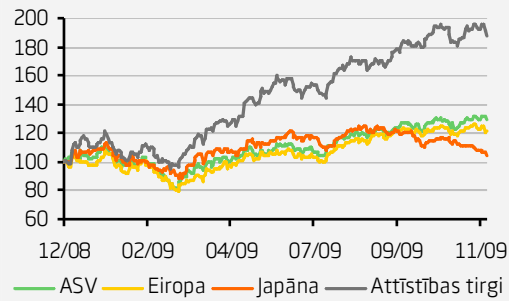
2.grafiks. Mājokļu pārdošanas apjoms ASV (mēneša % izmaiņas)

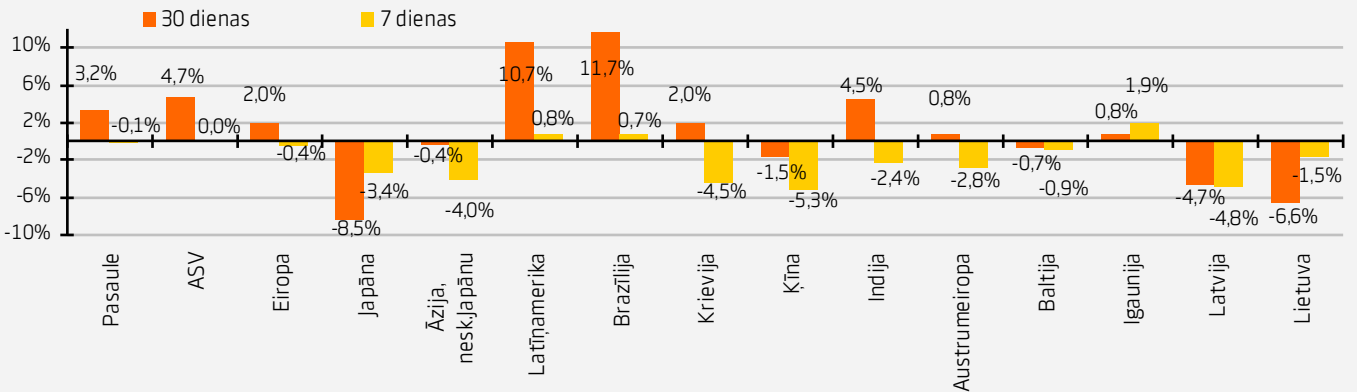
3.grafiks. Akciju tirgi pagājušajā nedēļā

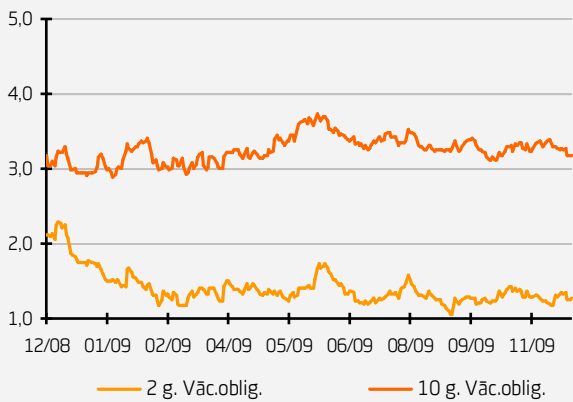
4.grafiks. Akciju tirgi pēdējos 12 mēnešos

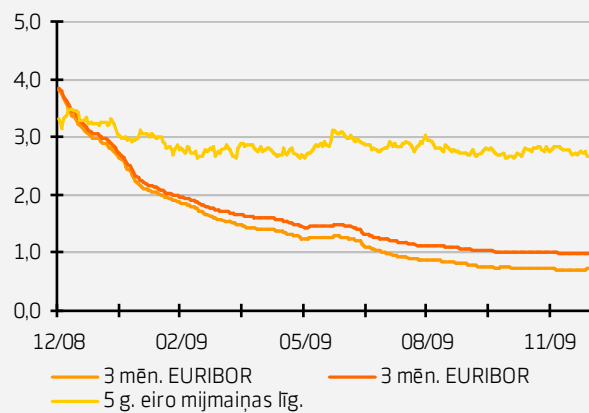
5.grafiks. Akciju tirgu rezultāti. ¹

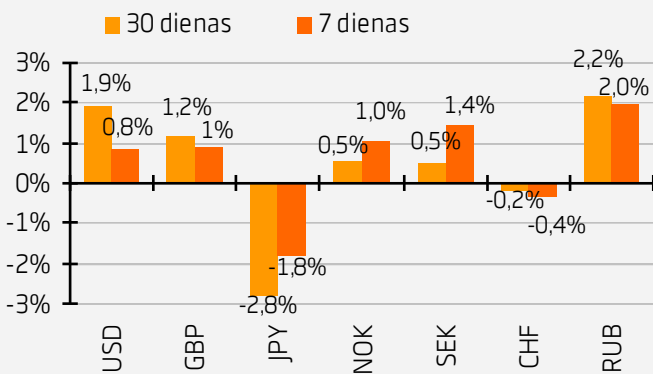
6.grafiks. Vācijas valdības obligāciju ienesīgums

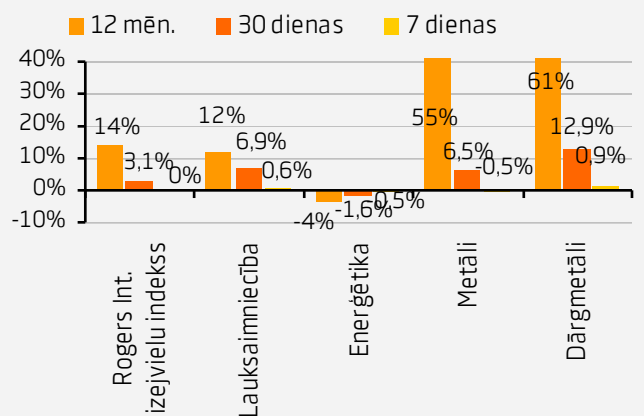
7.grafiks. EURIBOR likmes pēdējos 12 mēnešos

8.grafiks. EUR pret noteiktām valūtām

9.grafiks. Izejvielu rezultāti

Grafiki no: "Bloomberg" (ja nav norādīts savādāk)

Piezīme: Ja nav norādīts citādāk, visi ienesīguma rādītāji ir izteikti attiecīgo indeksu valūtās.

Atruna: Šo apskatu ir sagatavojuši Baltijas investīciju centra analītiķi no Swedbank AS Igaunijā, AS Swedbank Latvijā un AB Bankas Swedbank Lietuvā (turpmāk tekstā minētās bankas un to daļas vai saistītie uzņēmumi kopā saukti "Swedbank Baltijas grupa"). Apskatā izteiktie viedokļi var atšķirties no citu Swedbank Baltijas grupas darbinieku izteiktajiem viedokļiem. Šis apskats balstīts uz publiski pieejamu informāciju, kas tiek uzskatīta par uzticamu un atspoguļo analītiķu personīgo un profesionālo viedokli par šādu informāciju. Apskats atspoguļo analītiķu izpratni par attiecīgo informāciju apskata sagatavošanas brīdī, un apstākļu maiņšanās dēļ šī izpratne var mainīties. Šis apskats ir sagatavots, izmantojot analītiķu labākās prasmes, un pēc visas viņu rīcībā esošās informācijas šis apskats ir pareizs un precīzs, taču neviena Swedbank Baltijas grupas sabiedrība, nedz arī to vadītāji vai darbinieki nav atbildīgi, ja apskatā minētie apstākļi izrādījušies nepareizi vai neprecīzi. Šis apskats ir tikai un vienīgi informatīvs. Šo apskatu nekādā veidā nevar uzskatīt par solījumu vai garantiju no Swedbank Baltijas grupas, tās sabiedrību vadītāju vai darbinieku puses, ka apskatā aprakstītie apstākļi patiešām piepildīsies vai ka prognozes izrādīsies patiesas. Šo apskatu nevar interpretēt kā ieteikumu ieguldīt vērtspapīros, noslēgt finanšu darījumus vai rīkoties kādā citā veidā. Swedbank Baltijas grupa, tās sabiedrību vadītāji un darbinieki nav atbildīgi par jebkādiem zaudējumiem, kas apskata lietotājam var rasties, uzticoties tajā sniegtajai informācijai. JA ESAT IZLEMŪSĪ RĪKOTIES, PAMATOJOTIES UZ ŠO APSKATU, JŪSU PIENĀKUMS IR PAŠAM PĀRBAUDĪT UN IZVERTĒT ATTIECĪGAS RĪCĪBAS EKONOMISKO PAMATOTĪBU UN IESPĒJAMOS SAISTĪTOS RĪSKUS.

¹ Grafiks atspoguļo attiecīgā "MSCI" reģionālā akciju indeksa rezultātu USD valūtā, izņemot Austrumeiropu ("DJ Stoxx EU Enlarged") un Baltijas akcijas ("OMX" indeksi).